

Knjiga sažetaka: DOKON 2017.

Edited book / Urednička knjiga

Publication status / Verzija rada: **Published version / Objavljena verzija rada (izdavačev PDF)**

Publication year / Godina izdavanja: **2018**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:186:606779>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-22**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the University of Rijeka, Faculty of Humanities and Social Sciences - FHSSRI Repository](#)

Doktorska konferencija za doktorande
poslijediplomskih doktorskih studija pedagogije i obrazovnih znanosti

DOKON 2017.

**KNJIGA
SAŽETAKA**
(e- izdanje)

Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci
Rijeka, 2018.

*Doktorska konferencija za doktorande
poslijediplomskih doktorskih studija pedagogije i obrazovnih znanosti – DOKON 2017.,
Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, 19. svibnja 2017.*

E-izdanje

Nakladnik:

Filozofski fakultet u Rijeci
Sveučilišna avenija 4, 51 000 Rijeka, Hrvatska

Za nakladnika:

izv. prof. dr. sc. Ines Srdoč-Konestra

Urednici:

Vesna Kovač
Jasminka Ledić
Siniša Kušić

Lektorica:

Snježana Beronja

ISBN 978-953-7975-65-4

*Doktorska konferencija za doktorande
poslijediplomskih doktorskih studija pedagogije i obrazovnih znanosti – DOKON 2017.,
Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, 19. svibnja 2017.*

r

**Doktorska konferencija za doktorande
poslijediplomskih doktorskih studija pedagogije i obrazovnih znanosti,
DOKON 2017.**

Organizator:

Odsjek za pedagogiju, Filozofski fakultet Sveučilišta u Rijeci

Organizacijski odbor:

Dr. sc. Vesna Kovač

Dr. sc. Jasminka Ledić

Dr. sc. Siniša Kušić

Ivana Miočić, mag. paed.

Bojana Vignjević, mag. paed. et angl.

Programski odbor:

Dr. sc. Vesna Kovač

Dr. sc. Jasminka Ledić

Dr. sc. Siniša Kušić

Objavlivanje cjelovitih radova:

Napredak: časopis za pedagoškijsku teoriju i praksu

UVODNA RIJEČ

Treća doktorska konferencija za doktorande poslijediplomskih doktorskih studija pedagogije i obrazovnih znanosti DOKON 2017. održala se u petak 19. svibnja 2017. godine u Rijeci u organizaciji Odsjeka za pedagogiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci.

Čini se da DOKON već treću godinu zaredom uspješno objedinjuje svoju prvotnu misiju: okupiti doktorande poslijediplomskih doktorskih studija pedagogije i obrazovnih znanosti iz Hrvatske i inozemstva kako bi se jačanjem suradnje pojedinih visokoškolskih institucija doprinijelo intenzivnijoj provedbi visokokvalitetnih istraživanja u području odgoja i obrazovanja te javno promovirala važnost upotrebe rezultata istraživanja za unapređivanje odgojno obrazovne teorije i prakse.

Na DOKON-u 2017. najprije je održano plenarno izlaganje na temu *Old habits die hard: The impact of national research evaluation system on publishing practices in social sciences and humanities*, koje je održao Dominik Antonowicz, profesor zaposlen na Institutu za sociologiju Sveučilišta Nicolaus Copernicus u Torunu. U nastavku skupa održana su izlaganja znanstveno-istraživačkih radova doktoranada poslijediplomskih doktorskih studija pedagogije i obrazovnih znanosti grupirana u dvije uzastopne tematske sekcije. Sekcije su moderirale dr. sc. Bojana Čulum i dr. sc. Vesna Kovač, obje s Filozofskog fakulteta u Rijeci.

Kroz izlaganje svojih znanstveno-istraživačkih radova, doktorandi su dobili priliku upoznati javnost sa svojim najnovijim istraživanjima i rezultatima. Održano je ukupno 10 izlaganja doktoranada koji pokrivaju različita istraživačka područja povezana s odgojem i obrazovanjem. Sudionici u publici zauzeli su uloge aktivnih slušatelja koji su svojim kolegama davali konstruktivne povratne informacije. Doktorska konferencija potvrdila je svoj status izvrsne platforme za razmjenu konstruktivnih povratnih informacija o znanstveno-istraživačkom radu i mjesta za sklapanje novih znanstvenih suradnji i dogovaranje novih projekata.

Organizacija Treće doktorske konferencije za doktorande poslijediplomskih doktorskih studija pedagogije i obrazovnih znanosti DOKON 2017. odvijala se prema već ranije uhodanim etapama i kanalima. Organizacijskom odboru ove su se godine pridružile doktorandice Bojana Vignjević i Ivana Miočić, koje su ovom DOKON-u nedvojbeno dale poseban osobni pečat i svojim trudom doprinijele ugodnoj i kolegijalnoj atmosferi na skupu.

U međuvremenu se povećao popis zainteresiranih sudionika kojima je upućen niz obavijesti i uputa o načinu pripreme za DOKON 2017. Odaslano je više obavijesti potencijalnim sudionicima DOKON-a, voditeljima doktorskih studija pedagogije i obrazovnih znanosti u zemlji i inozemstvu, medijima, predstavnicima prosvjetnih vlasti na nacionalnoj i lokalnoj razini. DOKON je zadržao svoj prepoznatljivi izgled koji smo ponovo ugradili u akreditive za sudionike, potvrde o sudjelovanju i listiće za evaluaciju skupa. Predstavljena je knjiga sažetaka s DOKON-a 2016. Aktivnost umrežavanja nastavila se i na Facebook stranici DOKON 2017. (<https://web.facebook.com/groups/606625889474277/>). Nastavljena je suradnja s uredništvom časopisa Napredak koji će i ove godine objaviti nekoliko najboljih radova s DOKON-a koji prođu službeni recenzentski postupak.

Vjerujemo da se vidimo i dogodne, u okviru DOKON-a 2018.!

PROGRAM

Mjesto održavanja: Filozofski fakultet u Rijeci, Odsjek za pedagogiju, 3. kat, predavaonica 302
Kampus na Trsatu, Sveučilišna avenija 4, Rijeka

9:30 – 10:00 Prijava sudionika

10:00 – 10:15 Otvaranje konferencije

PLENARNO IZLAGANJE

10:15 – 11:15 ***Old habits die hard: The impact of national research evaluation system on publishing practices in social sciences and humanities***
Dominik Antonowicz, assistant professor, Institute of Sociology, Nicolaus Copernicus University in Torun

11:15 – 11:30 Pauza za kavu

SEKCIJA 1. – IZLAGANJA DOKTORANADA

11:30 – 12:20 **Aktivnosti i društvene mreže u slobodnom vremenu mladih tinejdžera**
Marija Rattinger

Mišljenje učitelja o samoreguliranom učenju
Anna Giugno Modrušan

Pregled empirijskih istraživanja kulture škole
Vlatka Družinec

Učinkovitost škola – dosadašnje spoznaje i pravci suvremenih istraživanja
Adriana Ažić Bastalić

Antropološko-pedagoško utemeljenje konfesionalnog religijskog odgoja i obrazovanja (katoličkog vjeronauka) u javnoj školi
Ksenija Rukavina Kovačević

12:20 – 13:00 Zajednička rasprava

13:00 – 14:00 Pauza za ručak

SEKCIJA 2. – IZLAGANJA DOKTORANADA

14:00 – 14:50 **Interkulturalnost u odgoju i obrazovanju**
Beatrica Šurbek

Izbor profesije kod osoba s oštećenjem kralježnične moždine u Sloveniji
Alenka Fidler

Komparativno istraživanje kurikuluma obrazovanja pedagoga u Srbiji i Hrvatskoj
Marijeta Mašić i Milijana Lazarević

Profesionalni identitet mladih znanstvenika u sustavu visokog obrazovanja u Hrvatskoj
Bojana Vignjević

Profesionalna socijalizacija mladih znanstvenika u nastavnu djelatnost
Ivana Miočić

14:50 – 15:30 Zajednička rasprava

15:30 – 16:00 Zaključci i zatvaranje konferencije

Old habits die hard: The impact of national research evaluation system on publishing practices in social sciences and humanities

Dominik Antonowicz

*assistant professor, Institute of Sociology, Nicolaus Copernicus University in Torun,
e: dominik@umk.pl*

Dominik Antonowicz holds a PhD in sociology and works as an associate professor in the Institute of Sociology, Nicolaus Copernicus University in Torun. He has previously worked as a research assistant at the School of Public Policy at Birmingham University, a research fellow in CHEPS at the University of Twente and as a guest researcher in CIPES at the University of Porto.

His research interests include higher education policy and also system and institutional governance. Furthermore, he has been deeply involved in strategic planning, policy design and policy-making process while participating in numerous expert bodies at the Ministry of Science and Higher Education in Poland. Since 2010, as a member of KEJN, (the Committee for the Evaluation of Research Units) he has been also engaged in setting criteria and supervising the process of national research assessment in Poland.

Aktivnosti i društvene mreže u slobodnom vremenu mladih tinejdžera

mr. sc. Marija Rattinger

Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet u Zagrebu, Hrvatska, e: marija.rattinger@skole.hr

---

Sažetak

Slobodno vrijeme učenika ono je vrijeme koje nam preostaje nakon svih školskih i obiteljskih obveza. Postoje različite mogućnosti kako provesti to vrijeme i različite mogućnosti utjecaja na način provođenja tog vremena (Byrne i dr., 2006). Smatra se da svako životno okruženje pruža priliku za djelovanje na određene aspekte razvoja mladog čovjeka. Funkcionalni oblici odgoja i obrazovanja koji se događaju u slobodnom vremenu imaju veliko značenje u odgoju tinejdžera. U posljednjem su desetljeću nastale nove kulture čiji su sastavni dio novi mediji koji su u mnogočemu izmijenili načine ponašanja i navike svih korisnika, a posebno tinejdžera koji putem *online* društvenih mreža održavaju prijateljstva, igraju računalne igrice i slušaju glazbu, a često sve to čine istodobno. Tako industrija zabave s pomoću medija oblikuje životne stilove (Leburić, Quien i Lovrić, 2008; Kušić, 2010). *Online* društvene mreže daju mladima novi, veći prostor za druženje i povezivanje s prijateljima. Time su društveni mediji dobili ključnu ulogu u životima umrežene mladeži (Boyd, 2014).

Ovim se istraživanjem nastojalo saznati koliko mlađi tinejdžeri imaju slobodnog vremena, na koji ga način koriste, te u kojem su stupnju i na koji način *online* društvene mreže zastupljene u slobodnom vremenu ispitivane populacije. Uzorak čini 117 učenika, šestih i sedmih razreda, osnovnih škola iz Zagreba (48), Samobora (22) i Stobreča (47). U radu je korišten anketni upitnik sastavljen od 27 pitanja. Korištene su deskriptivna (postoci, srednje vrijednosti, mjere disperzije) i inferencijalna (hi-kvadrat test, t-test i F-test razlike između aritmetičkih sredina) metoda statističke analize.

Rezultati pokazuju da mlađi tinejdžeri u prosjeku imaju oko četiri sata slobodnog vremena dnevno, da je u tom vremenu 75 % ispitanika uključeno u različite organizirane slobodne aktivnosti, te da 89 % ispitanika ima profil na nekoj *online* društvenoj mreži i da oko trećinu svog slobodnog vremena provode u *online* aktivnostima. Unatoč velikom interesu za ovakav način druženja, većina ispitanika prednost daje druženju licem u lice. Rad upućuje na potrebu organiziranja većeg broja aktivnosti na otvorenome, koje uključuju druženje

tinejdžera s vršnjacima, i pridavanje veće pozornosti odgoju i obrazovanju za medije.

Ključne riječi: tinejdžeri; aktivnosti; slobodno vrijeme; društvene mreže

---

Literatura:

- Boyd, D. (2014). *It's Complicated: The Social Lives of Networked Teens*. New Haven: Yale University Press.
- Byrne i dr. (2006). *Free-time and Leisure Needs of Young People Living in Disadvantaged Communities*, Combat Poverty Agency Working Paper Series 06/02, Dublin.
- Kušić, S. (2010). Online društvene mreže i društveno umrežavanje kod učenika osnovne škole: navike facebook generacije, *Život i škola: časopis za teoriju i praksu odgoja i obrazovanja*, Vol.LVI No.24.
- Leburić, A., Quien, M., Lovrić, D. (2008). *Stari i novi mediji: sociološka istraživanja medijskog stiliziranja života*, Biblioteka Istraživačke studije; knj. 7, Split: Redak.

Mišljenje učitelja o samoreguliranom učenju

Anna Giugno Modrušan

Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, Hrvatska, e: giugno33@gmail.com

---

Sažetak

Danas se suvremena škola nalazi pred mnogim izazovima, traže se nova razmišljanja svih subjekata odgojno-obrazovnoga procesa. Glavni su subjekt u tom procesu učenici koji trebaju biti aktivni sudionici. Oni više nisu pasivni, već neprestano motre i prate vlastiti učinak, prepoznaju vlastite pogreške i nastoje ih ispravljati. Samoregulacijom, učenici si selektivno postavljaju specifične ciljeve, prilagođavaju strategije za postizanje ciljeva, organiziraju vrijeme te sami vrednuju svoje metode. Takav način učenja omogućuje im da ne budu motivirani ocjenom, priznanjem nastavnika ili roditelja, već samim procesom učenja. Brojna istraživanja pokazuju da je upravo kvaliteta odnosa između učenika i učitelja ključna za osjećaj kontrole nad vlastitim učenjem i autonomijom.

Ovaj rad usmjeren je na analizu mišljenja učitelja o samoreguliranom učenju kod učenika. Cilj istraživanja bio je ispitati kako učitelji procjenjuju samoregulirano učenje i provjeriti postoji li povezanost sa sociodemografskom varijablom. U ovom istraživanju sudjelovalo je 126 učitelja iz Istarske i Primorsko-goranske županije te grada Zagreba. Korištena je *Skala učiteljskog uvjerenja samoreguliranog učenja* koja je sastavljena od deset čestica i procjenjuje uvjerenja učitelja o uvođenju samoregulacije učenja u osnovnom obrazovanju. Dobivena je jednofaktorska struktura „Samoregulirano učenje učenika“ ($\alpha=,874$). Učitelji se procjenjuju osrednje kompetentnima prepustiti aktivnosti kontrole odgovornosti učenja i imaju pozitivan stav prema samoreguliranom učenju. Nisu dobivene razlike u samoprocijenjenim kompetencija za poticanje samoreguliranog učenja kod učenika. Sve čestice imaju veliko zasićenje, a najveće je na čestici „učenici bi trebali imati mogućnosti odlučiti kada će raditi na zadatku“.

Zbog stalnih promjena i nepredvidljivosti samog razreda učitelj mora biti u stanju neprestano se prilagođavati, procjenjivati i odlučivati koliko će autonomije dopustiti svojim učenicima. Cilj učitelja, u školi, trebao bi biti upoznavanje učenika s kvalitetnim strategijama učenja kako bi oni sami mogli pratiti svoj napredak, prepoznavati zastoje i ispravljati pogreške učinjene prilikom učenja. Učenike treba naučiti kako povezati novo gradivo s onim savladanim od ranije, kako dobro organizirati gradivo, kako provesti samoevaluaciju

naučenog te interes učenika treba usmjeriti na gradivo kako bi si oni na taj način mogli postaviti ciljeve učenja. Učitelje bi, stoga, trebalo podučiti samoregulaciji učenja kako bi oni dalje mogli razvijati samoregulaciju kod svojih učenika.

Ključne riječi: samoregulacija učenja; motivacija za učenje; strategije samoregulacije motivacije

---

Literatura:

- Buljubašić-Kuzmanović, V. (2014). Integrirani kurikulum u funkciji razvoja pedagoških kompetencija. Pedagojska Istraživanja.
- Lombaerts, K., De Backer, F., Engels N. (2009). Development of the Self-Regulated Learning Teacher Belief Scale. European Journal of Psychology of Education. Vol.XXIV, no 1, 79-96.
- Lončarić, D. (2014). Motivacija i strategije samoregulacije učenja teorija, mjerenje i primjena. http://bib.irb.hr/datoteka/790575.Loncaric_Motivacija_Samoregulacija_Ucenje_e_knjiga_3.pdf
- Lončarić, D. (2010). Spol i dob kao odrednice samoreguliranog učenja za cjeloživotno obrazovanje. UR. Bacalja (Ur), Zbornik radova s međunarodnog znanstvenog-stručnog skupa Perspektive cjeloživotnog obrazovanja učitelja i odgojitelja (str.104-118). Zadar: Sveučilište u Zadru
- Milković-Nikčević Anela, Jerković Ana, B. E. (2014). Povezanost komponenti samoregulacije učenja sa školskim uspjehom i zadovoljstvom školom.
- Petrešević, Đ., & Sorić, I. (2011). Učeničke emocije i njihovi prediktori u procesu samoregulacije učenja. Društvena Istraživanja.
- Sorić, I. (2014). Samoregulacija učenje. Naklada Slap.
- Šimić Šašić, S., Sorić, I. (2011). Kvaliteta interakcije nastavnik-učenik: povezanost s komponentama samoreguliranog učenja, ispitnom anksioznošću i školskim uspjehom. Suvremena psihologija, Vol.14 No.1
- Tas, Y., & Sungur, S. (2012). Učinak učenja rješenjem problema na samoregulirano učenje: Pregled Literature. Hrvatski Časopis Za Odgoj i Obrazovanje, 14(3), 533–560.
- Vidović, V., Vlahović-Štetić, V., & Pavin, T. (2005). Cjeloživotno obrazovanje učitelja i nastavnika: višestruke perspektive.
- Vows, K., Baumeister, R. F. (2012). Handbook of Self-regulation Research, Theory, and Application. (The Guilford Press, Ed.). London.
- Vrkić, M., Vlahović Štetić, V. (2013). Uvjerenja o strategijama učenja, korištenje strategija i uspjeh u studiju, Napredak, Vol.154. No.4
- Zimmerman, B.J., Shunk, D.H. (2001). Self-Regulated Learning and Academic Achievement. Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.

Pregled empirijskih istraživanja kulture škole

Vlatka Družinec

Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, Hrvatska, e: vlatka.druzinec@gmail.com

---

Sažetak

Školska kultura jedan je od pokazatelja kvalitete i organizacijske djelotvornosti škole. Mnogobrojne definicije školske kulture upućuju na složenost ovog fenomena, koji uključuje vrijednosti, norme, uvjerenja, rituale i tradicije škole. Školska kultura je multidimenzionalni koncept koji obuhvaća tri uzajamno povezana čimbenika: stavove i uvjerenja društvene zajednice i osoba unutar institucije, kulturne norme škole i odnose između članova odgojno-obrazovne ustanove.

Na razinu kvalitete školske kulture utječu međuljudski odnosi i zajednički rad sudionika, školsko okruženje i način upravljanja, usmjerenost na poučavanje učenika i profesionalizaciju učitelja. Školska kultura najčešće se dijeli na pozitivnu i negativnu, pri čemu je pozitivna školska kultura karakteristika učinkovitih škola, odnosno škola u kojima vladaju kolegijalni, kohezivni i profesionalni odnosi, dok su zaposlenici predani radu i zajedničkom cilju, skloni su inovacijama i stručnom usavršavanju, sudjeluju u odlučivanju te dijele odgovornosti za obveze i rezultate. Negativnoj kulturi škole doprinosi međusobna nepovezanost učitelja, neangažiranje roditelja i društvene zajednice u aktivnosti škole te neuključivanje učenika u rasprave o njima primjerenim temama.

Cilj je rada prikazati rezultate autorici dostupnih empirijskih istraživanja provedenih u Hrvatskoj i svijetu iz područja kulture škole. Usprkos tome što svaka škola ima svoju jedinstvenu kulturu i što empirijska mjerenja školske kulture predstavljaju izazov za istraživače, postoji nekoliko zajedničkih obilježja kulture škola na temelju kojih se ona može procjenjivati. Analizom literature sažeti su zaključci znanstvenih radova koji utvrđuju povezanost školske kulture i stručnog usavršavanja učitelja (Vujičić, 2007a), samoprocjene emocionalne i pedagoške kompetencije nastavnika (Brust Nemet i Velki, 2016), školskih vrijednosti (Daniel, Hofmann-Towfigh i Knafo, 2013), socijalnih kompetencija učenika i odnosa u školi (Livazović, 2012), motivacije učenika za učenje (Fyans i Maehr, 1990., prema Stopl, 1994), motivacije nastavnika za rad (Cheng, 1993., prema Stopl, 1994), odnosa između djelatnika u školi (Roby, 2011) i sl. Malobrojna domaća istraživanja pokazuju da više pedagoške i emocionalne kompetencije nastavnika stečene tijekom nastavničkog

studija i kontinuiranim stručnim i pedagoškim usavršavanjem upućuju na pozitivniju školsku kulturu. S druge strane, rezultati inozemnih istraživanja pokazuju da je u školama s pozitivnom kulturom motivacija učenika za učenje veća, obrazovna su postignuća bolja, nastavnici su zadovoljniji poslom i radno su produktivniji. Ističe se važna uloga ravnatelja u stvaranju pozitivne kulture škole u smislu zapošljavanja kvalitetnog kadra, poticanja otvorene komunikacije sa zaposlenicima i među njima te konstruktivnog rješavanja sukoba. Školske vrijednosti (postignuća, autonomija, egalitarizam, sklad, poštivanje, dominacija i sl.) i školske norme (introspekcija, kolegijalnost, zajednički osjećaj svrhe, visoka očekivanja, eksperimentiranje, sudjelovanje u donošenju odluka, humor, povjerenje, pouzdanje, uvažavanje, otvorena komunikacija i sl.) doprinose postizanju pozitivne kulture škole.

S obzirom na to da je školska kultura pokretač pozitivnih promjena unutar institucije i ima znatan utjecaj na sve sudionike odgojno-obrazovnog procesa, osnovna je svrha ovog rada u razmatranju školske kulture kao važnog čimbenika u postizanju kvalitete cjelokupnog života i rada u školi. Prikazom rezultata istraživanja može se zaključiti da je tek manji broj istraživanja školske kulture proveden u Hrvatskoj, stoga je potrebno sustavno istraživati kulture hrvatskih škola i poticati pozitivne promjene školske kulture.

Ključne riječi: škola; učitelj; učenik; kultura škole

Literatura:

- Boyd, V. (1992). School Context: Bridge or Barrier for Change? Preuzeto 20.01.2017. s <https://eric.ed.gov/?id=ED370216>
- Brust Nemet, M., Velki, T. (2016). The Social, Emotional and Educational Competences of Teachers as Predictors of Various Aspects of the School Culture. *Croatian Journal of Education*, 18, 4, 1087-1119.
- Daniel, E., Hofmann-Towfigh, N., Knafo, A. (2013). School Values Across Three Cultures: A Typology and Interrelations, SAGE Open. Preuzeto 20.02.2017. s <http://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/2158244013482469>
- Livazović, G. (2012). Pedagoško utemeljenje kurikuluma socijalnih kompetencija u školi. *Pedagogijska istraživanja*, 9, 59-81.
- Roby, D. E. (2011). Teacher Leaders Impacting School Culture. *Education*. Preuzeto 20.02.2017. s https://www.essr.net/~jafundo/mestrado_material_itgjkhnld/IV/Lideran%C3%A7as/Lideran%C3%A7as%20e%20cultura.pdf
- Stopl, S. (1994). Leadership for School Culture. Preuzeto 20.02.2017. s <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED370198.pdf>
- Vrcelj, S. (2003). Školska kultura – faktor kvalitete. U: Kramar, M. i Duh, M. (ur.) *Didaktični in metodični vidiki prenovine razvoja izobraževanja: knjiga referatov z 2. mednarodnega znanstvenoga posveta*. Maribor: Pedagoški fakultet, 87 – 95.
- Vujičić, L. (2007). Kultura odgojno-obrazovne ustanove i stručno usavršavanje učitelja. *Magistra Iadertina*, 2, 2, 91-106.
- Vujičić, L. (2007a). Mijenjanje kulture odgojno-obrazovne ustanove – temelj kvalitetnih promjena u predškolskom odgoju. (doktorska disertacija).

Učinkovitost škola – dosadašnje spoznaje i pravci suvremenih istraživanja

Adriana Ažić Bastalić

Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, Hrvatska, e: abastalic@uniri.hr

---

Sažetak

Nastojanja da se kvaliteta odgoja i obrazovanja poboljša te podignu standardi postignuća za sve učenike u središte istraživačkog interesa dovode pitanja uspješnosti i učinkovitosti obrazovnih sustava, politika i praksa. Svrha je rada dati prikaz temeljnih spoznaja o fenomenu učinkovitosti, s posebnim naglaskom na učinkovitost škola (eng. *school effectiveness*). U suvremenim raspravama o učinkovitosti škola istraživači uglavnom polaze od pitanja koja se odnose na opće karakteristike i funkcioniranje učinkovitih škola. Rad će stoga započeti prikazom nekih temeljnih pitanja koja čine polazišta u različitim istraživanjima učinkovitosti škola: *Što je to učinkovita škola?; Zašto su neke škole uspješnije od drugih?; Što razlikuje učinkovitu školu od drugih?; Što se mora učiniti kako bi škola postala učinkovita?; O kojim čimbenicima ovisi hoće li škola biti učinkovita? te naposljetku Kako možemo ispitati učinkovitost na jedinstven način?* Uvidom u relevantnu literaturu može se uočiti da ne postoji univerzalna definicija o tome što je učinkovita škola, odnosno da definicije variraju s obzirom na istraživačke pristupe pojedinih autora i kontekstualna obilježja različitih odgojno-obrazovnih sustava. U radu će se stoga dati prikaz različitih definicija učinkovitih škola nekih od značajnijih autora u ovom području (Sammons i Bakkum, 2011; Sweetland i Hoy, 2000; Stoll i Fink 2000; Scheerens, 2000). Također će se prikazati pristupi i rezultati nekih važnijih istraživanja kroz povijesni pregled na međunarodnoj i nacionalnoj razini, kao i pristupi i rezultati većih svjetskih komparativnih istraživanja (OECD, 2016; 2014; 2013; Bezinović, 2010; Burušić i sur. 2009; Domović, 2003). Važno je naglasiti da su metodološki pristupi istraživanja učinkovitosti škola uglavnom složeni i zahtijevaju praćenje djelovanja niza varijabli. Razlog tome leži u kompleksnosti i multidimenzionalnosti učinkovitosti te nemogućnosti da se jednim ispitivanjem obuhvate sve dimenzije učinkovitosti škola. Iako svako istraživanje donosi relevantne zaključke, pretpostavke, trendove i na taj način doprinosi istraživačkom području, zbog navedene kompleksnosti uvijek postoji potreba za daljnjim i novim ispitivanjima. Na temelju analize relevantne literature i rezultata prikazanih empirijskih istraživanja, izdvojiti će se i komentirati temeljne karakteristike učinkovitih škola kroz

prikaz čimbenika o kojima ovisi učinkovitost neke škole te pokazatelja na temelju kojih se može procjenjivati učinkovitost škola (Scheerens, 2016; Lezzote i Snyder, 2011; Dunsworth i Billings, 2009; Shannon i Blysmá, 2007).

Ključne riječi: učinkovitost škola; čimbenici učinkovitosti; pokazatelji učinkovitosti

---

Literatura:

- Bezinović, P. (2010). Samovrednovanje škola: Prva iskustva u osnovnim školama. Agencija za odgoj i obrazovanje.
- Burušić, J., Babarović, T., Šakić, M. (2009). Odrednice uspješnosti osnovnih škola u Republici Hrvatskoj: rezultati empirijske provjere. Društvena istraživanja - Časopis za opća društvena pitanja, (4-5), 605-624.
- Domović, V. (2003). Školsko ozračje i učinkovitost škole. Naklada Slap
- Dunsworth, M., Billings, D. (2010). The high-performing school: Benchmarking the 10 indicators of effectiveness. Solution Tree Press.
- Lezotte, L. W., Snyder, K. M. (2011). What effective schools do: Re-envisioning the correlates. Solution Tree Press.
- OECD (2016). PISA 2015 Results (Volume II): Policies and Practices for Successful Schools. Paris: OECD Publishing.
- OECD (2014). TALIS 2013 Results: An International Perspective on Teaching and Learning. Paris: OECD Publishing.
- OECD (2013). PISA 2012 Results: What Makes Schools Successful? Resources, Policies and Practices (Volume IV). Paris: OECD Publishing.
- Sammons, P., Bakkum, L. (2011). Effective Schools, Equity and Teacher Effectiveness: A Review to the Literature. Profesorado. Revista de Curriculum y Formación del Profesorado, 15(3), 9-26.
- Scheerens, J. (2016). Educational effectiveness and ineffectiveness. Springer Netherlands
- Scheerens, J. (2000). Improving school effectiveness. UNESCO International Institute for Educational Planning.
- Shannon, G. S., Blysmá, P. (2007). Nine characteristics of high-performing schools: A research-based resource for schools and districts to assist with improving student learning. Washington Office of Superintendent of Public Instruction.
- Stoll, L., Fink, D. (2000). Mijenjajmo naše škole: kako unaprijediti djelotvornost i kvalitetu škola. Educa.
- Sweetland, S. R., Hoy, W. K. (2000). School characteristics and educational outcomes: Toward an organizational model of student achievement in middle schools. Educational Administration Quarterly, 36(5), 703-729.

Antropološko-pedagoško utemeljenje konfesionalnog religijskog odgoja i obrazovanja (katoličkog vjeronauka) u javnoj školi

Ksenija Rukavina Kovačević

Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, Hrvatska, e: ksenija051@gmail.com

---

Sažetak

Vijeće Europe neprestano upućuje na potrebu posvješćivanja zajedničke europske baštine čije su bitne sastavnice religija i moral. Religijski odgoj i obrazovanje u javnoj školi prisutan je u različitim modelima („*learning in/from/about religion*“) u većini europskih zemalja (Davis, Miroshnikova, 2013; Fancourt, 2014; Scharer, 2015; Mandarić, Razum, 2015). On se sve više tretira kao privilegirano mjesto za odgoj i formiranje budućih europskih građana (Jackson, 2015; Van der Kooij, 2016). Jedan je od ciljeva suvremenog obrazovanja i javne škole oblikovanje i prenošenje društveno-kulturnih i moralno-etičkih vrijednosti i obrazaca učenicima u njihovu oblikovanju moralne i socijalne osjetljivosti (Roberts-Schweitzer, Greaney, Duer, 2006; Andersen, Hansen, 2012). Temeljna je značajka suvremene religijske nastave u školi da ona doprinosi postizanju odgojnih ciljeva škole koji se očituju u cjelovitom promicanju osobe. To znači da religijska nastava pomaže učenicima u razumijevanju religiozne stvarnosti, kao i u poštovanju različitih stajališta koje osobe usvajaju pred životnim pitanjima na religijskom području (Burch-Brown, Baker, 2016; Filipović, Rihtar, 2017). Iz tog proizlazi da je religijski odgoj i obrazovanje u javnoj školi potreba ne samo vjerskih zajednica, nego i same škole u vidu punog ostvarenja njezinih odgojnih, ali i obrazovnih ciljeva.

Temeljna je svrha istraživanja o temi “Antropološko – pedagoško utemeljenje konfesionalnog religijskog odgoja i obrazovanja (katoličkog vjeronauka) u javnoj školi” pridonijeti boljem razumijevanju školsko-pedagoškog identiteta katoličkog vjeronauka u hrvatskom odgojno-obrazovnom sustavu te predvidjeti perspektive njegova razvoja u budućnosti. Za razliku od drugih europskih zemalja, prema mišljenju nekih stručnjaka (Kuusisto i sur., 2016), u hrvatskim nacionalnim okvirima još uvijek ne postoje sustavna istraživanja o kompetencijama potrebnim za pluralističko-vrijednosnu dimenziju religijskog odgoja u javnoj školi. Stoga će referentna točka ovog istraživanja biti dobiveni rezultati (2016) provedene kvantitativno-kvalitativne analize verificiranih udžbenika za katolički vjeronauk u osnovnoj i srednjoj školi (HBK, 2003; 2009; 2014) s obzirom na

vrijednosne aspekte (identitet, dijalog, odgovornost, solidarnost, dostojanstvo osobe i duhovnost) te rezultati empirijskog istraživanja o suradničkim odnosima škole, Crkve i obitelji u procesu religijske identifikacije djece i mladih, koje je u tijeku (2017). Rezultati provedene analize već su uputili na postojeći nesrazmjer u zastupljenosti vrijednosnog sadržaja koji varira od iznimno velike zasićenosti (teme koje promiču razvoj religijskog i osobnog identiteta učenika) preko slabe zasićenosti (teme koje vrijednosno potiču na solidarnost i duhovnost) do nezasićenosti (teme koje promiču vrijednost kulturnog identiteta i interkulturalnog dijaloga), što ostavlja dovoljno istraživačkog prostora za daljnji znanstveni i stručni rad.

Ključne riječi: religijski odgoj i obrazovanje; katolički vjeronauk; škola; Crkva; obitelj

---

Literatura:

- Andersen, P. L., Hansen, M. N. (2012). Class and Cultural Capital—The Case of Class Inequality in Educational Performance. *European Sociological Review*, 28 (5), 607–21.
- Burch-Brown, J., Baker, W. (2016). Religion and reducing prejudice. *Group Processes & Intergroup Relations*, 19(6) 784–807.
- Davis, D., Miroshnikova, E. (ur.) (2013). *The Routledge international handbook of religious education*. London: Routledge.
- Fancourt, N. P. M. (2014). Re-defining “learning about religion” and “learning from religion”: a study of policy change. *British Journal of Religious Education*, (July), 1–16.
- Filipović, A.T., Rihtar, S. (2017). The Characteristics of Religious Education Teachers and Respecting Diversity in Religious Education in Croatia. *Religious Education*, 1-15.
- Hrvatska biskupska konferencija. (2003). *Program katoličkoga vjeronauka u osnovnoj školi*. Zagreb: Nacionalni katehetski ured HBK i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.
- Hrvatska biskupska konferencija. (2009). *Plan i program katoličkoga vjeronauka za četverogodišnje srednje škole*. Zagreb: Nacionalni katehetski ured HBK i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske.
- Hrvatska biskupska konferencija. (2014). *Plan i program katoličkoga vjeronauka za trogodišnje srednje škole*. Zagreb: Nacionalni katehetski ured HBK.
- Jackson, R. (2015). *Inclusive Study of Religions and other Worldviews in Publicly-funded Schools in Democratic Societies*. U: Stoeckl, K. (ur) *The future od religious education in Europe*. Florence: European University Institute.
- Kuusisto, E., Kuusisto, A., Rissanen, I., Holm, K., Tirri, K. (2016). Finnish Teachers' and Students' Intercultural Sensitivity. *Journal of Religious Education*, 64 (1), 1–13.
- Mandarić, B. V., Razum, R. (2015). *Važnost odgoja u današnjem svijetu. Doprinos vjeronauka odgojnom djelovanju škole*. Zagreb: Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Zagrebu – Glas Koncila.
- Roberts-Schweitzer, E., Greaney, V., Duer, K. (ur.) (2006). *Promoting Social Cohesion through Education: Case Studies and Tools for Using Textbooks and Curricula*. Washington, DC: The International Bank for Reconstruction and Development.
- Rukavina Kovačević, K., Mrnjauš, K. (2017). *Vrijednosni aspekti u osnovnoškolskim i srednjoškolskim udžbenicima za katolički vjeronauk u Republici Hrvatskoj*. Rad prihvaćen za objavljivanje u idućem broju u: *Napredak*.
- Scharer, M. (2015). „Learning Religion“ in the Presence of the Other: Provocation and Gift in Public Education. U: Stoeckl, K. (ur) *The future od religious education in Europe*. Florence: European University Institute.

*Doktorska konferencija za doktorande
poslijediplomskih doktorskih studija pedagogije i obrazovnih znanosti – DOKON 2017.,
Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, 19. svibnja 2017.*

Van der Kooij, J. C. (2016). *Worldview and moral education. On conceptual clarity and consistency in use.* Amsterdam: GVO Drukkers & Vormgevers.

Interkulturalnost u odgoju i obrazovanju

mr. sc. Beatrica Šurbek

Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet u Zagrebu, Hrvatska, e: beatricas@net.hr

---

Sažetak

Danas se na obrazovanje gleda kao na glavno sredstvo kojim se učenike i djecu priprema za život u ekonomski, socijalno i kulturno različitom svijetu. Od škola se očekuje da pripreme mlade za svijet rada, za ekonomsku neovisnost, da ih osposobe za konstruktivan život u demokratskim zajednicama, da ih ojačaju za život u kulturno različitom svijetu i svijetu koji se stalno mijenja.

Otvorena škola i interkulturalni kurikulum pretpostavljaju da cilj interkulturalnog obrazovanja nije samo znanje, nego i odnos i stav prema znanju, nova konstrukcija i razina znanja koja omogućuje nastajanje i djelovanje interkulturalne školske zajednice. Zadatak je suvremene škole pripremiti sve učenike za zajednički život u demokratskom društvu bez obzira na njihovu rasnu, etničku, religijsku, jezičnu, kulturnu, spolnu i socijalnu različitost. Interkulturalizam je u svom izvornom značenju koncept koja polazi od pluraliteta kultura i njihove jednakopravnosti, ali uvijek podrazumijeva aktivan suodnos. Naglašena dimenzija dijaloga među kulturama daje interkulturalizmu potrebnu otvorenost i socijalnu dimenziju dodira (Matijević, Pranjić, Previšić, 1994.)

Interkulturalizam najpotpunije izražava sve one dimenzije (antropološke, psihološke, sociološke, pedagoške, etničke, religiozne, kulturne, etičke, verbalne i neverbalne), koje dolaze do izražaja u dodiru, susretu između kulturno različitih osoba ili grupa na određenom prostoru i u određenom vremenu (Piršl, 2001.). Interkulturalizam se ne može izjednačiti s obrazovanjem, ali on je na najproduktivniji način sublimiran u obrazovanju. Interkulturalna pedagogija ne zahtjeva samo skup znanja i kompetencija, nego i stanje duha koji razvija veću sposobnost tolerancije i dvoznačnosti, otvorenost prema drugim vrijednostima i drugim ponašanjima (Sablić, 2009.). U radu su analizirani stavovi učenika osnovnih škola i njihovih učitelja o europskim demokratskim vrijednostima i interkulturalnim obilježjima s obzirom na socijalnu distancu i s obzirom na sociodemografska obilježja ispitanika. U skladu s postavljenim ciljem proistekle su zadaće istraživanja koje se odnose na usporedbe stavova učenika i učitelja prema pripadnicima različitih vjerskih zajednica i različitih nacionalnih i etničkih skupina te na utvrđivanje

socijalne distance ispitanika prema različitim nacionalnim i vjerskim zajednicama. Istraživanje se provelo na stratificiranom uzorku učenika osmih razreda i učitelja osnovnih škola. Uzorak je obuhvatio 593 ispitanika – 196 učitelja i 397 učenika. U rezultatima istraživanja prikazane su razlike izračunate t-testom između učenika i učitelja s obzirom na njihovu socijalnu distancu prema različitim nacionalnim skupinama i vjerskim zajednicama. Osim toga, t-testom i analizom varijance ispitivane su razlike u stavovima o demokratskim vrijednostima i razlike u stavovima prema interkulturalizmu.

Rezultati istraživanja pokazuju da učenice i učitelji iskazuju veću socijalnu bliskost prema svim nacionalnim i vjerskim skupinama. Dovoljni i dobri učenici, za razliku od vrlo dobrih i odličnih iskazuju veću socijalnu distancu prema gotovo svim nacionalnim i vjerskim skupinama. Isto tako, s obzirom na uspjeh učenika, dovoljni i dobri učenici ne prihvaćaju u tolikoj mjeri europske demokratske vrijednosti pogotovo sa stajališta prava manjina, slobode izražavanja i političkog pluralizma.

Rezultati dobiveni ovim istraživanjem imaju primjenjivu vrijednost. Oni upućuju na mogućnost oblikovanja interkulturalne školske zajednice u Hrvatskoj kao modela novog pristupa obrazovanju. U skladu sa suvremenim globalizacijskim tekovinama i migracijskim tokovima potrebno je hitno revidirati postojeće školske sustave u skladu s europskim demokratskim vrijednostima.

Ključne riječi: interkulturalna školska zajednica; interkulturalni kurikulum; socijalna distanca; europske demokratske vrijednosti; interkulturalna obilježja

---

Literatura:

- Armstrong, T. (2008). Najbolje škole. Zagreb: Educa.
- Armstrong, T. (2006). Višestruke inteligencije u razredu. Zagreb: Educa.
- Asser, H., Trasberg, K., Vassilchenko, L. (2004). Intercultural education in the curriculum. *Intercultural Education*, Vol.15, No 1 . pp. 33-43.
- Batelaan, P. & Gundare, I. (2000). Intercultural education, co-operative learning and the changing society. *Intercultural Education*, Vol.11 Supplement, pp. 31-34.
- Baatelan, P. (2001). Learning to respect. *Intercultural Education*, Vol.12, No3, pp. 237-245.
- Hrvatić, N. (2007). Interkulturalna pedagogija: nove paradigme. U: Previšić, V., Šoljan, N., Hrvatić, N. (ur.). *Pedagogija prema cjeloživotnom obrazovanju i društvu znanja*. Zagreb: Školska knjiga.
- Jagić, S. (2002). Interkulturalno-pedagoške promjene pod utjecajem turizma u slobodnom vremenu. (doktorska disertacija). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet.
- Katunarić, V. (1991). Jedan uvod u interkulturalizam. *Theleme*, br. 2, 111-128.
- Matijević, M., Pranjić, M., Previšić V. (1994). Pluralizam u odgoju i školstvu. Zagreb: Katehetski salezijanski centar.
- Munjza, E., Peko, A., Sablić, M. (2007). Projektno učenje. Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Filozofski fakultet, Učiteljski fakultet u Osijeku.
- Ogbu, J. G. (1989). *Pedagoška antropologija*. Zagreb: Školske novine.
- Piršl, E. (2001). Komparativna analiza nastavnih programa i stavova učitelja u interkulturalizmu, (doktorska disertacija). Zagreb: Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet.

- Previšić, V., Hrvatić, N., Posavec, K. (2004). Socijalna distanca prema nacionalnim ili etničkim i religijskim skupinama. *Pedagoški istraživanja*, 1(1):105-120
- Previšić, V. (2005). Kurikulum suvremenog odgoja i škole. *Pedagoški istraživanja* 2, str. 165-173.
- Resman, M. (2006). Oblikovanje interkulturalne školske zajednice. U: Vrgoč, H. *Europski izazov hrvatskom školstvu*. Zagreb: Hrvatski pedagoško književni zbor, str.19-42.
- Roux, J. (2001). Social dynamics of the multicultural classroom. *Intercultural Education* Vol. 12, No.3, pp. 273- 287.
- Sablić, M. (2009). *Sukonstrukcija interkulturalnoga kurikuluma*, (Doktorska disertacija). Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu.
- Sekulić-Majurec, A. (1996). Interkulturalizam u obrazovanju kao metodologijski izazov. *Društvena istraživanja*, 5-6 (25-26), str. 875-894.

Izbor profesije kod osoba s oštećenjem kralježnične moždine u Sloveniji

Alenka Fidler

Sveučilište u Mariboru, Filozofski fakultet u Mariboru, Slovenija, e: alenka.fidler@gmail.com

---

Sažetak

U prošlosti je većina osoba s oštećenjem kralježnične moždine odlazila u mirovinu, danas se te osobe uključuju na tržište rada na kojem se susreću s tržišnim natjecanjem i s njim povezanom nezaposlenošću. Istraživanja pokazuju da su mogućnosti zapošljavanja osoba s invaliditetom znatno niže u odnosu na osobe bez invaliditeta, da su im dostupni manje atraktivni, manje pouzdani i manje plaćeni poslovi te da osobe s invaliditetom nisu dovoljno osposobljene za radna mjesta na tržištu rada pa im je pri ulasku na tržište rada potrebna dodatna obuka u području teorijskih, praktičnih i profesionalnih vještina i socijalne integracije (Uršič, Drobnič, 1995; Drobnič, 2014).

U empirijskom istraživanju (Fidler, 2016) u kojem je sudjelovalo 127 osoba s oštećenjem kralježnične moždine, od čega 55,9% osoba s paraplegijom, 19,7 % osoba s tetraplegijom, 13,4 % osobe s tetraparezom i 11 % osoba s paraparezom, cilj je bio a) procijeniti učinke oštećenja kralježnične moždine i s njom povezane funkcionalne sposobnosti pojedinca na prihvaćanje kompromisa pri odluci o izboru profesije b) procijeniti u kojoj su mjeri osobama s oštećenjem kralježnične moždine pri izboru obrazovne ustanove i zanimanja važni čimbenici koji se odnose na dostupnost i prilagođenost te čimbenici socijalizacije. Prikupljanje podataka temelji se na anketiranju članova Zveze paraplegikov Slovenije s pomoću anketnih upitnika. Za obradu prikupljenih podataka koristila se kvantitativna analiza. Zanimala nas je razlika s obzirom na spol, godine, vrijeme nastanka oštećenja kralježnične moždine i stupanj oštećenja kralježnične moždine. Podaci prikupljeni primarnim istraživanjem obrađeni su metodama deskriptivne (distribucija frekvencija) i inferencijalne statistike (χ^2 -test).

Rezultati istraživanja pokazuju da je željena profesija zbog oštećene kralježnične moždine nedostupna gotovo polovici osoba s takvim oštećenjem. Pokazalo se da su utjecaji oštećenja kralježnične moždine veliki, pogotovo kod onih kod kojih je invaliditet nastupio u djetinjstvu i mladosti. Rezultati istraživanja potvrđuju važnost čimbenika socijalizacije i

važnost dostupnosti i prilagođenosti izgrađenog okoliša, podjednako u obrazovnim ustanovama i na radnom mjestu.

Rezultati upućuju na važnost kontinuirane potpore osobama s invaliditetom tijekom cijelog školovanja i tijekom cijelog vremena rada u odabranoj profesiji. Važno je da profesionalna orijentacija bude pomno odmjerena i izabrana u njihovom jakom i željenom području i da se ne temelji na njihovom oštećenju jer će inače biti nekonkurentni u odnosu na svoje vršnjake i suradnike, a njihovo će samopouzdanje, kao rezultat neprestanog doživljavanja neuspjeha u traženju posla, vjerojatno nestati (Roessler, Brolin, Johnson, 1992; Drobnič, 2014).

Ključne riječi: izbor profesije; oštećenje kraljeznične moždine; dostupnost; socijalizacija

---

Literatura:

- Drobnič, J. (2014). Razvoj modela poklicne orijentacije za osebe s posebnimi potrebami. Dizertacija. Koper: Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta.
- Drobnič, J. (2011). Poklicno svetovanje in zaposlitvene možnosti oseb s posebnimi potrebami. U: Destovnik, K, Tasič, A. (ur.). Usposabljanje strokovnih delavcev za uspešno vključevanje otrok in mladostnikov s posebnimi potrebami v vzgojo in izobraževanje v letih 2008, 2009, 2010 in 2011. Ljubljana: SOUS – Skupnost organizacij za usposabljanje oseb s posebnimi potrebami v Republiki Sloveniji, 189–196. Preuzeto 11.8.2015 s www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/kadri/ppt/publikacija.pdf
- EIHessen, S. S. (2000). Self-efficacy and career choice among students with physical disabilities n postsecondary education. Dissertation. Faculty of the rossier school of education, University of Southern California.
- Fidler, A. (2016). Izobraževalne možnosti oseb z gibalno oviranostjo na področju športa. Magistrsko delo. Maribor: Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta.
- Jakin, S., Kajdiž, K., Rakuša, A. (2014). Kako na posameznika vpliva predčasen ali nenapovedan zaključek aktivne zaposlitve. U: Boštjančič, E., Delić, L. (ur.) Zaključevanje kariere – od teorije k praksi Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 169–184.
- Milsom, A. (2006). Creating positive school experiences for students with disabilities. *Professional School Counseling Journal*, 10 (1): 66–72.
- Repanšek, Z. (2009). Analiza dejavnikov, ki vplivajo na izbiro srednje šole, in analiza ocene kakovosti šolske svetovalne službe. *Sodobna pedagogika*, 60 (3), 134–154.
- Roessler, R.T., Brolin, D.E., Johnson, J. M. (1992). Barriers to the implementation of career education for special education. *Journal of Career Development*, 18 (4), 271–282.
- Schmidt, M. (2001). Socialna integracija otrok s posebnimi potrebami v osnovno šolo. Maribor: Pedagoška fakulteta Maribor, 2001.
- Uršič, C. in Drobnič, J. (1995). Zaposlovanje invalidov, primerjava politik, koncepcij in ukrepov. Ljubljana. Inštitut Republike Slovenije za rehabilitacijo in Republiški zavod za zaposlovanje.

Komparativno istraživanje kurikuluma obrazovanja pedagoga u Srbiji i Hrvatskoj

Marijeta Mašić

Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, Hrvatska, e: marijeta.masic@skole.hr

Milijana Lazarević

Sveučilište u Beogradu, Filozofski fakultet u Beogradu, Srbija,
e: milijana.stojanovic88@gmail.com

Sažetak

Cilj je ovog rada dati prikaz najvažnijih zaključaka komparativne analize postojećih kurikuluma obrazovanja pedagoga u Republici Hrvatskoj i Republici Srbiji. Analiza je provedena u prvoj istraživačkoj fazi projekta „Društvene promjene i kurikulumi obrazovanja pedagoga“, čiji je krajnji cilj sagledavanje bitnih odrednica postojećih studijskih programa radi unapređivanja studija pedagogije, a time i kompetencija pedagoga za rad u različitim odgojno-obrazovnim institucijama i za adekvatno suočavanje sa složenim i dinamičnim društvenim promjenama.

Analizom su obuhvaćene osnovne značajke aktualnih kurikuluma obrazovanja pedagoga na prvoj i drugoj razini studija na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Beogradu, Filozofskom fakultetu Univerziteta u Novom Sadu, Filozofskom fakultetu Univerziteta u Nišu, Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Osijeku, Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci, Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu, Odjelu za pedagogiju Sveučilišta u Zadru i Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu.

Kriteriji na temelju kojih je provedena komparativna analiza kurikuluma uključuju razinu i organizaciju studija, cilj i kompetencije koje se stječu završetkom studija, mogućnosti zapošljavanja, sadržajne aspekte kurikuluma te oblike nastave i aktivnosti za studente. Izvore podataka čine studijski programi pedagogije na navedenim sveučilištima i relevantni zakonski i podzakonski akti. Komparacija je provedena zasebno za prvu i drugu razinu studija (osnovne i master studije u Srbiji, tj. preddiplomsku i diplomsku razinu u Hrvatskoj), i to na način da je najprije provedena deskripcija kurikuluma unutar svake zemlje, a zatim i usporedba rezultata između ove dvije zemlje. Pri interpretaciji rezultata za obje jedinice analize uzeta je u obzir akademska tradicija i aktualni sociokulturni kontekst u okviru kojega se studijski programi pedagogije oblikuju i izvode.

Iako imaju dugu tradiciju i dijele slične suvremene uvjete u obrazovanju pedagoga, analiza pokazuje da između ove dvije zemlje, ali i unutar svake od njih, postoje razlike u oblikovanju pojedinačnih kurikuluma, i to gotovo po svim kriterijima. Znakovito je također i da procjena efektivnosti kurikuluma obrazovanja pedagoga u obje zemlje upućuje na neusklađenost sa suvremenim društvenim izazovima i zahtjevima tržišta rada. Može se zaključiti da rezultati upućuju na potrebu snažnije aktualizacije pitanja kvalitete i (re)dizajniranja kurikuluma, čime bi se unaprijedila kvaliteta obrazovanja i revaloriziralo mjesto i uloga pedagoga u različitim odgojno-obrazovnim i srodnim institucijama, kao i društvu općenito.

Ključne riječi: komparativna analiza; kurikulumi obrazovanja pedagoga; kompetencije pedagoga; društveni uvjeti

---

Literatura:

- Arnove, R.F. (2007). *Comparative Education: The Dialectic of the Global and the Local*. Lanham: Rowman & Littlefield publisher.
- Batinić, Š., Radeka I. (2016). Razvoj in perspektive študija pedagogike na Hrvaškem. *Sodobna pedagogika* 67/133, 54-68.
- Filozofski fakultet u Beogradu (2014). Osnovne akademske studije pedagogije – program studija. Preuzeto 15.8.2016. s http://www.f.bg.ac.rs/pedagogija/program_studija.php?god=4&nivo=0
- Filozofski fakultet u Beogradu (2014). Master akademske studije pedagogije – program studija. Preuzeto 15.8.2016. s http://www.f.bg.ac.rs/pedagogija/program_studija.php?god=4&nivo=2
- Filozofski fakultet u Osijeku (2016). Preddiplomski studij – program studija. Preuzeto 5.9.2016. s <http://www.ffos.unios.hr/pedagogija/preddiplomski-studij-program-studija>
- Filozofski fakultet u Osijeku (2016). Diplomski studij – program studija. Preuzeto 5.9.2016. s <http://www.ffos.unios.hr/pedagogija/diplomski-studij-program-studija>
- Filozofski fakultet u Nišu (2014). Osnovne akademske studije pedagogije – program studija. Preuzeto 1.9.2016. s <http://www.filfak.ni.ac.rs/studije/osnovne/pedagogija>
- Filozofski fakultet u Nišu (2014). Master akademske studije pedagogije – program studija. Preuzeto 1.9.2016. s <http://www.filfak.ni.ac.rs/studije/master/pedagogija>
- Filozofski fakultet u Novom Sadu (2015). Osnovne akademske studije pedagogije – struktura studijskog programa. Preuzeto 3.9.2016. s http://www.ff.uns.ac.rs/studijski_programi/2015/OAS/Pedagogija%20OAS%202015.pdf
- Filozofski fakultet u Novom Sadu (2015). Osnovne akademske studije pedagogije – specifikacija predmeta. Preuzeto 3.9.2016. s http://www.ff.uns.ac.rs/studijski_programi/2015/OAS/Specifikacija%20predmeta%20Pedagogija%20OAS.pdf
- Filozofski fakultet u Novom Sadu (2015). Master akademske studije pedagogije – struktura studijskog programa. Preuzeto 3.9.2016. s http://www.ff.uns.ac.rs/studijski_programi/2015/MAS/Pedagogija%20MAS%202015.pdf
- Filozofski fakultet u Novom Sadu (2015). Master akademske studije pedagogije – specifikacija predmeta. Preuzeto 3.9.2016. s http://www.ff.uns.ac.rs/studijski_programi/2015/MAS/Specifikacija%20predmeta%20Pedagogija%20MAS.pdf
- Filozofski fakultet u Rijeci (2015). Preddiplomski studij pedagogije - jednopredmetni studij. Preuzeto 1.9.2016. s http://www.ffri.uniri.hr/files/studijskiprogrami/PED_program_preddipl_1P_2015-2016.pdf
- Filozofski fakultet u Rijeci (2015). Preddiplomski studij pedagogije - dvopredmetni studij. Preuzeto 1.9.2016. s http://www.ffri.uniri.hr/files/studijskiprogrami/PED_program_preddipl_2P_2015-2016.pdf
- Filozofski fakultet u Rijeci (2015). Diplomski studij pedagogije - jednopredmetni studij. Preuzeto 1.9.2016. s http://www.ffri.uniri.hr/files/studijskiprogrami/PED_program_dipl_1P_2015-2016.pdf

- Filozofski fakultet u Rijeci (2015). Diplomski studij pedagogije - dvopredmetni studij. Preuzeto 1.9.2015. s http://www.ffri.uniri.hr/files/studijskiprogrami/PED_program_dipl_2P_2015-2016.pdf
- Filozofski fakultet u Splitu (2015). Elaborat o studijskom programu: Preddiplomski sveučilišni studij Pedagogija (dvopredmetni). Preuzeto 10.8.2016. s https://www.ffst.unist.hr/_download/repository/Elaborat_o_preddiplomskom_studiju_Pedagogija.pdf
- Filozofski fakultet u Splitu (2015). Elaborat o studijskom programu: Diplomski sveučilišni studij Pedagogija (dvopredmetni). Preuzeto 10.8.2016. s https://www.ffst.unist.hr/_download/repository/Elaborat_o_diplomskom_studiju_Pedagogija.pdf
- Filozofski fakultet u Zadru (2013). Plan i program sveučilišnog preddiplomskog dvopredmetnog studija pedagogije. Preuzeto 1.8.2016. s http://www.unizd.hr/Portals/10/pdf/NPiP_PDS_2013_za%20Web_KONA%C4%8CNO.pdf?ver=2013-12-02-124614-247
- Filozofski fakultet u Zadru (2013). Plan i program sveučilišnog diplomskog dvopredmetnog studija pedagogije. Preuzeto 1.8.2016. s http://www.unizd.hr/Portals/10/pdf/NPiP_DS_2013_za%20Web_KONA%C4%8CNO.pdf?ver=2013-12-02-124630-690
- Filozofski fakultet u Zagrebu (2005). Preddiplomski i diplomski studijski program pedagogije. Preuzeto 1.8.2016. s http://pedagogija.ffzg.hr/web-new/wp-content/uploads/2014/02/preddiplomski_i_diplomski_studijski_program_pedagogije.pdf
- Kubow, P.K., Fossum, P. R. (2007). *Comparative Education: Exploring Issues in International Context*. New Jersey: Pearson Education Inc.
- Kušić, S., Vrcelj, S. (2017). In Search for the Pedagogy (Studies) Identity: The Croatian Context. *Sodobna pedagogika/Journal of Contemporary Educational Studies*, Let./Vol. 68 (134), Št./No. 1/2017, Str. 52–67/pp. 126–142
- Ledić, J., Staničić, S., Turk, M. (2013). *Kompetencije školskih pedagoga*. Rijeka: Filozofski fakultet.
- Phillips, D, Schweisfurth, M. (2008). *Comparative and International Education: An Introduction to Theory, Method and Practice*. London: Continuum.
- Skubic Ermenc, K., Spasenović, V., Vujisić-Živković, N. Vrcelj, S., Popov, N. (2013). *Comparative Pedagogy in Slavonic South East European Countries*. *International Perspectives on Education and Society*. 20(5), 191-220.
- Spasenović, V. (2013). *Školski sistemi iz komparativne perspektive*, Beograd: Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.
- Spasenović, V., Skubic Ermenc, K. (2014). Poređenje univerzitetskih programa iz oblasti pedagogije na prvom i drugom stupnju studija na Univerzitetu u Beogradu i Univerzitetu u Ljubljani. U: V. Spasenović i K. Skubic Ermenc (ur.), *Kakovost univerzitetskoga izobražavanja: Mnenja študentov oddelkov za pedagogiko in andragogiko v Beogradu in Ljubljani / Kvalitet univerzitetškog obrazovanja: Viđenje studenata odeljenja za pedagogiju i andragogiju u Beogradu i Ljubljani* (str. 23-45). Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani; Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.
- Staničić, S. (2005). Uloga i kompetencije školskih pedagoga. *Pedagogijska istraživanja*, 2 (1), 35-47.
- Vrcelj, S. (2005). *U potrazi za identitetom - iz perspektive komparativne pedagogije*, Rijeka: HFD.
- Vujisić Živković, N. (2014). *Konceptualizacija studija pedagogije*. U: V. Spasenović i K. Skubic Ermenc (ur.), *Kakovost univerzitetskoga izobražavanja: Mnenja študentov oddelkov za pedagogiko in andragogiko v Beogradu in Ljubljani / Kvalitet univerzitetškog obrazovanja: Viđenje studenata odeljenja za pedagogiju i andragogiju u Beogradu i Ljubljani* (str. 9-15). Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani; Institut za pedagogiju i andragogiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Beogradu.
- Vujisić Živković, N., Spasenović, V. (2016). *Razvoj pedagogike kot akademske discipline v Srbiji – med znanstvenim in strokovnimi potrebami*. *Sodobna pedagogika* 67/133, 70-85.

Profesionalni identitet mladih znanstvenika u sustavu visokog obrazovanja u Hrvatskoj

Bojana Vignjević

Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, Hrvatska, e: bojana.vignjevic@ffri.hr

---

Sažetak

Profesionalni identitet kao konstrukt uključuje osobne stavove, vrijednosti i iskustva te osjećaj samoefikasnosti s obzirom na profesionalno okruženje, ali i širi društveni kontekst (Brott i Myers, 1999; Briggs, 2007; Domović, Vizek-Vidović, 2013). Relevantnost profesionalnog identiteta očituje se u tome da se formirani profesionalni identitet manifestira kao osjećaj zadovoljstva, predanosti, samoefikasnosti i motivacije za rad (Canrinus, 2011; Pifer i Baker, 2013). Istraživanja povezana s profesionalnim identitetom mladih znanstvenika u međunarodnim okvirima smještena su u kontekst promjena u akademskoj profesiji, odnosno dominantno prema akademskom kapitalizmu (Henkel, 2002, 2004, 2005; Beck i Young, 2005; Archer, 2008a, 2008b; Taylor, 2008; Delanty, 2008; Churchman i King, 2009; Winter, 2009; Billot, 2010; Whitchurch i Gordon, 2010; Lea i Stierer, 2011; Winter i O'Donohue, 2012). Upravljačka kultura, kultura hiperprodukcije, izražene kompetitivnosti i odgovornosti, kao elementi akademskog kapitalizma, dovode do tenzija u profesionalnom identitetu mladih znanstvenika koje se manifestiraju na disciplinarnoj, organizacijskoj i osobnoj razini. Spomenuti konceptualni okvir makrorazine (disciplinarna), mezorazine (organizacijska) i mikrorazine (osobna) korišten je u kvalitativnom istraživanju u okviru projekta Hrvatske zaklade za znanost „Kompetencijski okvir akademske profesije: između novih zahtjeva i mogućnosti“ (APROFRAME) kako bi se kroz njega odgovorilo na temeljno istraživačko pitanje *Na koji se način kroz profesionalnu socijalizaciju usvajaju važni implicitni i eksplicitni elementi akademske profesije?* S obzirom na to da su proces profesionalne socijalizacije i formiranje profesionalnog identiteta neraskidivo povezani (Taylor, 1991; Hill, 1995; Valimaa, 1998; Henkel, 2005), isti se konceptualni okvir koristio i za potrebe ovoga rada kako bi se odgovorilo na istraživačko pitanje *Koji se izazovi povezani s profesionalnim identitetom mladih znanstvenika javljaju na makro, mezo i mikrorazini u hrvatskom sustavu visokog obrazovanja?* U istraživanju se koristio fenomenološki pristup koji omogućuje uvid u iskustva mladih znanstvenika te značenja koja pridaju tim iskustvima kako bi se mogla bolje razumjeti bit/esencija fenomena profesionalnog identiteta. Uzorak je odabran metodom maksimalne varijacije

kako bi se osigurala najveća moguća raznolikost iskustava. Proveden je ukupno dvadeset i jedan fenomenološki intervju, a uzorak je varirao između sveučilišta različitog ustrojbenog oblika, zvanja, znanstvenih područja i spola sudionika istraživanja. Dob sudionika istraživanja kretao se u rasponu od 29 do 45 godina. Tematska analiza, koja se koristila kao metoda analize podataka, pokazala je da na sve tri razine postoje izazovi za profesionalni identitet mladih znanstvenika, a tiču se uglavnom nedostatne podrške mladim znanstvenicima u kontekstu disciplinarnog i organizacijskog identiteta te tenzija koje se pritom javljaju u osobnom identitetu.

Ključne riječi: profesionalni identitet; mladi znanstvenici; hrvatski sustav visokog obrazovanja

---

Literatura:

- Archer, L. (2008a). The new neoliberal subjects? Young/er academics' constructions of professional identity. *Journal of Education Policy*. 23(3), 265-285
- Archer, L. (2008b). Younger academics' constructions of 'authenticity', 'success' and professional identity. *Studies in Higher Education*. 33(4), 385-403
- Beck, J., Young, M.F.D. (2005). The assault on the professions and the restructuring of academic and professional identities: a Bernsteinian analysis. *British Journal of Sociology of Education*. 26(2), 183-197
- Billot, J. (2010). The imagined and the real: identifying the tensions for academic identity. *Higher Education Research & Development*. 29(6), 709-721
- Briggs, A.R.J. (2007). Exploring professional identities: middle leadership in further education colleges. *School Leadership and Management*, 27(5), 471-485
- Brott, P.E., Myers, J.E. (1999). Development of professional school counselor identity. *Professional School Counseling*, 2(5), 339-348.
- Canrinus, E. (2011). Teachers' sense of their professional identity. Groningen: Ipskam Drukkers B.V
- Churchman, D., King, S. (2009). Academic practice in transition: hidden stories of academic identities. *Teaching in Higher Education*. 14(5), 507-516
- Delanty, G. (2008). Academic identities and institutional change. U Barnett, R., i Di Napoli, R. (ur). *Changing identities in higher education: voicing perspectives*. (str.124-134) London & New York, Routledge, 124-133
- Domović, V., Vizek-Vidović, V. (2013). Uvjerenja studentica učiteljskoga fakulteta o ulozi učitelja, učenika i poučavanju. *Sociologija i prostor*. 197(3), 493-508
- Henkel, M. (2002). Emerging Concepts of Academic Leadership and their Implications for Intra-institutional Roles and relationships in Higher Education. *European Journal of Education*. 37(1), 29-41
- Henkel, M. (2004). Current Science Policies and their implications for the Formation and Maintenance of Academic identity. *Higher Education Policies*. 17(2), 167-182
- Henkel, M. (2005). Academic identity and autonomy in a changing policy environment. *Higher Education*. 49, 155-176
- Lea, M.R., Stierer, B. (2011). Changing academic identities in changing academic workplaces: learning from academics' everyday professional writing practices. *Teaching in Higher Education*. 16(6), 605-616
- Pifer, M., Baker, V. (2013). Identity as a Theoretical Construct in Research about Academic careers. *Theory and Method in Higher Education Research*. 9, 115-132
- Taylor, C. (1991). *The Ethics of Authenticity*. Cambridge, Mass: Harvard University Press
- Välimaa, J. (1998). Culture and Identity in higher Education Research. *Higher Education*. 36(2), 119-138

- Whitchurch, C., Gordon, G. (2010). Diversifying Academic and Professional Identities in Higher Education: Some management challenges. *Tertiary education and Management*. 16(2), 129-144
- Winter, R. (2009). Academic manager or managed academic? Academic identity schisms in higher education. *Journal of Higher Education Policy and Management*. 31(2), 121-131
- Winter, R., O'Donohue, W. (2012). Academic identity tensions in the public university: which values really matter?. *Journal of Higher Education Policy and Management*. 34(6), 565-573

Profesionalna socijalizacija mladih znanstvenika u nastavnu djelatnost

Ivana Miočić

Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, Hrvatska, e: ivana.miocic@uniri.hr

---

Sažetak

Proces profesionalne socijalizacije omogućuje mladim znanstvenicima da usvoje norme i standarde, vrijednosti i stavove, kao i znanja, vještine i ponašanja povezana s njihovim statusom u akademskoj zajednici (Hakala, 2009). Profesionalna socijalizacija mladih znanstvenika u Hrvatskoj tema je projekta Hrvatske zaklade za znanost „Kompetencijski profil akademske profesije: između novih zahtjeva i mogućnosti“ (APROFRAME) u okviru kojega se želi istražiti na koji se način kroz profesionalnu socijalizaciju usvajaju važni implicitni i eksplicitni elementi akademske profesije. Cilj je ovog istraživanja, provedenog u okviru spomenutog projekta, prikazati iskustva profesionalne socijalizacije mladih znanstvenika u nastavnu djelatnost sagledavajući tri razine toga iskustva - razinu disciplinarnu kulturu kojoj mladi znanstvenici pripadaju (makrorazina), razinu organizacijske kulture, odnosno pripadnosti instituciji (mezorazina) te razinu iskustava povezanih s osobnim karakteristikama mladih znanstvenika te njihovim stavovima o nastavi (mikrorazina). Za potrebe ovog istraživanja korištena je metoda dubinskog fenomenološkog intervjuiranja, a proces uzorkovanja proveden je tehnikom maksimalne varijacije. Intervjui su provedeni s ukupno 21 mladim znanstvenikom iz svih područja znanosti koji su u sustavu visokog obrazovanja zaposleni najmanje 5 godine.

Rezultati istraživanja upućuju na to da disciplinarna kultura tzv. tvrdih znanosti (u ovom slučaju prirodnih i tehničkih) ima utjecaj u formiranju stavova o manjoj vrijednosti nastavničkog rada u odnosu na istraživački. Sukladno tome, sudionici istraživanja koji dolaze iz područja prirodnih i tehničkih znanosti skloniji su poistovjetiti se s ulogom istraživača, a ne nastavnika. Dobiveni rezultati potkrepljuju istraživanja koja opisuju habitus „prirodnjaka“ kroz snažniju orijentaciju na istraživačku djelatnost u odnosu na habitus „društvenjaka“, koji je više usmjeren na nastavnu djelatnost (Polio, 1996; Golub, 2008; Teichler, Arimoto i Cummings, 2013). Na razini institucionalne kulture, sudionici istraživanja upućuju na brojne izazove koji obilježavaju proces profesionalne socijalizacije u nastavnu djelatnost. To se prije svega odnosi na nedostatak sustavne podrške i edukacije potrebne za razvoj nastavničkih kompetencija, nedostatke u organizaciji i vrednovanju

nastave, preopterećenost nastavnim obvezama te percepciju nastave kao djelatnosti kojom se na instituciji ne može steći ugled. Unatoč izazovima, mladi znanstvenici, sudionici istraživanja, ipak upućuju na osobno zadovoljstvo koje se stječe radom u nastavi. Iskustvo rada u nastavi utječe na smanjenje početničke nesigurnosti i strahova povezanih s radom u nastavi, a intrinzična motivacija za rad u nastavi prepoznala se kao važan preduvjet u primarnom poistovjećivanju s nastavničkom, a ne ulogom istraživača. Rezultati upućuju na potrebu uvođenja sustavne podrške u procesu uvođenja mladih znanstvenika u nastavni rad te osnaživanja vrijednosti rada u nastavi kao jedne od temeljnih akademskih djelatnosti.

Ključne riječi: akademska profesija; mladi znanstvenici; nastava; profesionalna socijalizacija

---

Literatura:

- Golub, B. (2008). Socijalni i profesionalni profil prirodoslovaca i društvoslovaca. U: Prpić, K. (Ur.), Onkraj mitovima o prirodnim i društvenim znanostima: sociološki pogled, (str. 21-71). Zagreb: Institut za društvena istraživanja u Zagrebu.
- Hakala, J. (2009). Socialization of junior researchers in new academic research environments: Two case studies from Finland. *Studies in Higher Education*, 34(5), 501-516.
- Polio, R. H. (1996). *The Two Cultures of Pedagogy: Teaching and Learning in the Natural Sciences and the Humanities*. University Studies Publications. Preuzeto 3.3.2017. s: http://trace.tennessee.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1004&context=utk_ustudiespubs
- Teichler, U., Arimoto, A., i Cummings, W. K. (2013). Research and teaching: The changing views and activities of the academic profession. U: Teichler, U., Arimoto, A., i Cummings, W. K. (Ur.), *The Changing Academic Profession*, (str. 117-162). Netherlands: Springer

ZAKLJUČNA RIJEČ

DOKON ide dalje!

Bez obzira na to što je na DOKON-u 2017. bilo nešto manje sudionika (10 u odnosu na 16 iz prethodne godine), temeljni zaključak ovogodišnjeg DOKON-a nedvosmisleno upućuje na zadovoljstvo sudionika i želju organizatora da nastave s organiziranjem Konferencije.

Kao i prethodnih godina, sudionici su u pozitivnom svjetlu istaknuli organizaciju, pristupačnost i susretljivost organizatora, ugodno ozračje i radnu atmosferu, mogućnost stjecanja novih poznanstava i kontakata, razmjenu iskustava te nove spoznaje i ideje. Manji broj sudionika nije se pokazao kao slabost Konferencije, upravo suprotno, pokazao se kao njezina snaga, omogućujući više vremena za rasprave o pojedinim radovima. Uostalom, produljenje vremena za raspravu bio je jedan od prijedloga s DOKON-a 2016., a isto su predlagali i sudionici ovogodišnjeg DOKON-a.

I ove je godine DOKON privukao sudionike s različitih sveučilišta u Hrvatskoj, iako su doktorandi Poslijediplomskog sveučilišnog (doktorskog) studija pedagogije dominirali. Nadamo se da će naši studenti i dalje u velikom broju sudjelovati na DOKON-u, ali priželjkujemo veći broj sudionika s drugih sveučilišta. I ove smo godine ostvarili suradnju s časopisom „Napredak“ i omogućili objavljivanje radova s Konferencije, za što smo glavnoj i odgovornoj urednici časopisa prof. dr. sc. Dubravki Miljković posebno zahvalni.

Osobito smo zahvalni i kolegi Dominiku Antonowiczu, s Instituta za sociologiju Sveučilišta Nicolaus Copernicus u Torunu (Poljska) na njegovom inspirativnom predavanju i mogućnosti usporedbe iskustava. Sudionici DOKON-a pohvalili su inicijativu pozivanja gosta-predavača i izrazili želju da se ovakva praksa nastavi.

Potvrđuje se da je DOKON izvrsna mogućnost ne samo za razmjenu iskustava nego i za stjecanje (istraživačkih) kompetencija doktoranada, a s obzirom na sudjelovanje doktoranada s Poslijediplomskog sveučilišnog (doktorskog) studija pedagogije našega Fakulteta, možemo reći da DOKON predstavlja značajnu podršku stjecanju

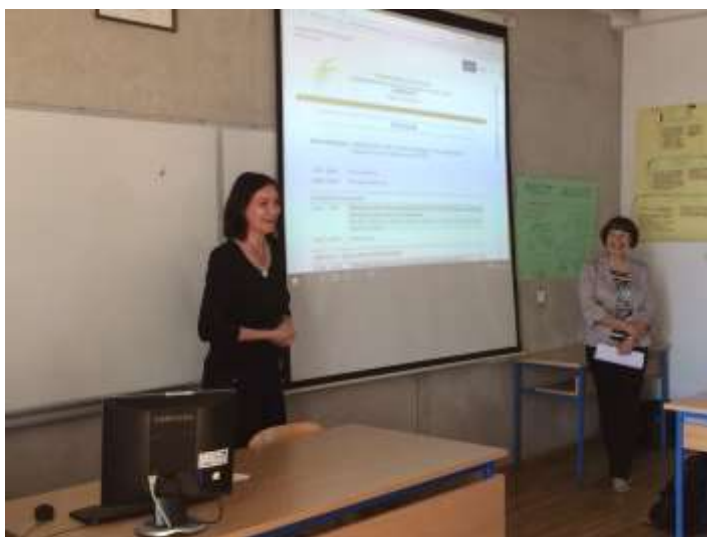

njihovih kompetencija. Valja zahvaliti Upravi Filozofskog fakulteta na podršci u organizaciji DOKON-a, pri čemu još jednom ističemo da su ovakva okupljanja dio Strategije razvoja znanstvenoistraživačkoga rada Filozofskog fakulteta u Rijeci 2016. – 2020.

Na kraju, ali ne manje važno, valja ponoviti da uspješnost DOKON-a prvenstveno ovisi o odazivu doktoranada, kvaliteti njihovih radova i kvaliteti rasprave. Imajući to u vidu, vodit ćemo računa da u pripremi DOKON-a 2018. motiviramo što veći broj doktoranada na uključivanje.

*Doktorska konferencija za doktorande
poslijediplomskih doktorskih studija pedagogije i obrazovnih znanosti – DOKON 2017.,
Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, 19. svibnja 2017.*

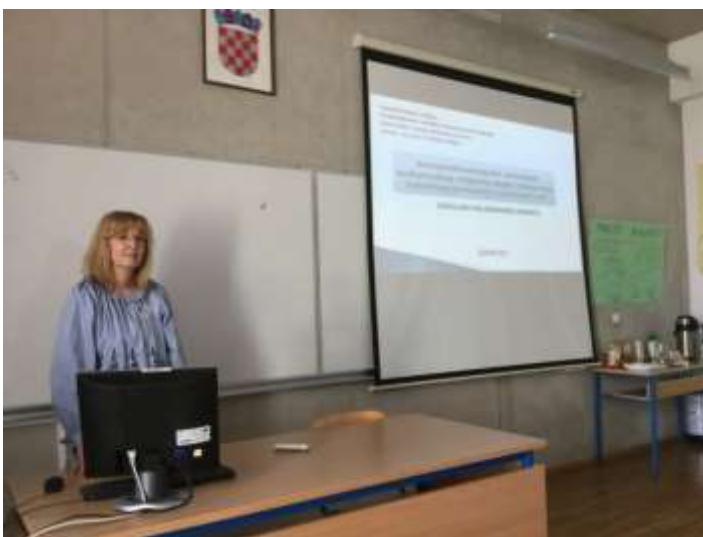

*Doktorska konferencija za doktorande
poslijediplomskih doktorskih studija pedagogije i obrazovnih znanosti – DOKON 2017.,
Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, 19. svibnja 2017.*

*Doktorska konferencija za doktorande
poslijediplomskih doktorskih studija pedagogije i obrazovnih znanosti – DOKON 2017.,
Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, 19. svibnja 2017.*

Doktorska konferencija za doktorande
poslijediplomskih doktorskih studija pedagogije i obrazovnih znanosti – DOKON 2017.,
Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, 19. svibnja 2017.

*Doktorska konferencija za doktorande
poslijediplomskih doktorskih studija pedagogije i obrazovnih znanosti – DOKON 2017.,
Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, 19. svibnja 2017.*

*Doktorska konferencija za doktorande
poslijediplomskih doktorskih studija pedagogije i obrazovnih znanosti – DOKON 2017.,
Sveučilište u Rijeci, Filozofski fakultet u Rijeci, 19. svibnja 2017.*

